

Desembre de 2001

Facultat de Matemàtiques i Estadística C. Pau Gargallo, 5. - 08028 Barcelona Tel. 93 401 72 98 www-fme.upc.es Núm. 7

La matemàtica és bellesa, també és música, és poesia. Deixem-nos seduir per les paraules de Blaise Pascal, "*tot el nostre raonament es redueix a cedir al sentiment*". Que els versos del poeta reflecteixin l'harmonia sentida, viscuda per tots nosaltres.

Bones festes i millor any 2002

Pere Pascual
degà

• Poesia o matemàtiques

La divina proporción

A ti, maravillosa disciplina,
media, extrema razón de la hermosura
que claramente acata la clausura
viva en la malla de tu ley divina.

A ti, cárcel feliz de la retina,
aúrea sección, celeste cuadratura,
misteriosa fontana de medida
que el Universo armónico origina.

A ti, mar de los sueños angulares,
flor de las cinco formas regulares
dodecaedro azul, arco sonoro.

Luces por alas un compás ardiente.
Tu canto es una esfera transparente.
A ti, divina proporción de oro.

Rafael Alberti

Teoria de grups

Totes les nits caldees i babilòniques
prenen possessió dels meus dits.
Dolçament els dibuixos grecs damunt l'arena
o aquell de Siracusa vora el savi mort
s'han transmès i transmutat.
Ací els prenc tots dos: formal i espacial.
L'àlgebra somia els seus símbols
i com per dissort ens representa les molècules,
parlarà del tot i de les parts.
Sols l'oblit s'apiada de qui recorda el detall
minuciós,
avui és dia de murta i de gessamins
perquè hem encertat una nova claretat.

Àngel Terron

Les xifres

-*Amaguem* -ens hem dit els uns als altres- *les xifres!* Grosses o petites, vermelles o blaves, de fusta, de bronze o de llautó. Sota terra, si us plau. Al damunt plantarem un arbre de bosc, no pas de jardí. Que ombregi, dellà els segles, els qui amen per amar, els qui naveguen per navegar, els qui riuen per riure, els qui pinten per pintar i acoltellen, si cal, el marxant nassut i l'estult col·leccionista. I, també, els qui volen per volar, els qui, en terra o mar, salten per saltar, els qui escriuen llibres, purs o envitricollats, els estibadors de pells fresques, els poetes del mot, del roc, de l'arrel cremada, dels fantasmes diürns, del paper d'estrassa i de les cordes sauloses. O els qui cremen calendaris, trosseggen els rellotges i creuen en el Més Enllà. -*Amaguem els números al més pregon dels clots! Esborrem-los arreu!* Ja els poetes i llurs amants occeixen a codolades, els servidors d'idols, icons i fetitxes, els erudits escarxofats dels nombres imparells, els avantguardistes del dòlar amb coeficient avantatjós i les xifres àrabs amb caperons etruscs. - *Amaguem, per un mai més, nombres números i xifres. Tatuem-nos el cos amb els mots i les llegendes proscrietes!* (Però jo guardo, per a mi sol, el 0 i l'1. Ni se n'han adonat).

J.V. Foix

El Feliç de la FME

Figures

Sempre ha estat com treballar al circ.

Abans feia els signes de les quatre regles:
un, els braços en creu: dos, l'horitzontal;
tres, camaobert i braços enlaire un xic oberts;
quatre, ben tibet, inclinat cap a la dreta a punt de caure.

Però van venir els ordinadors i les calculadores de butxaca
i he hagut de perfeccionar l'espectacle.

Ara em penjo d'un punt fix
i amb una mica de força centrífuga als peus
giravolto a l'entorn d'un eix vertical que inclou aquell punt
i faig la figura d'un con.

El públic diu que això no és res.

M'entortolligo sobre la superfície del con
cames i braços penjant, en un pla paral·lel a mi mateix,
i faig una paràbola.
D'un cop de cul em poso paral·lel a l'eix del con,
i faig una branca d'hipèrbola.

El públic aplaudeix, no gaire.

Deixo el con (podria fer altres còniques),
em penjo de mans i de peus de sengles punts,
relaxat, em deixo vèncer per la gravitació
u- ni- ver- sal
i faig la catenària

Aplaudiments, ara.

Immòbil sobre el punt d'una roda
que roda sobre el pla de l'escenari
faig la cicloide;
i sobre un punt d'una roda que roda sobre una altra roda
faig l'epicicloide;
i sobre un punt d'una roda que gira dins una altra roda
faig la hipocicloide.

Aplaudiments.

I bo i seguint giravoltant amb la roda que roda al voltant del
seu centre
em projecto sobre un diàmetre,
com aquell qui fa un moviment harmònic simple,
i el diàmetre el començo a desplaçar uniformement
paral·lel a ell mateix en tot moment,
i faig la sinusoide.

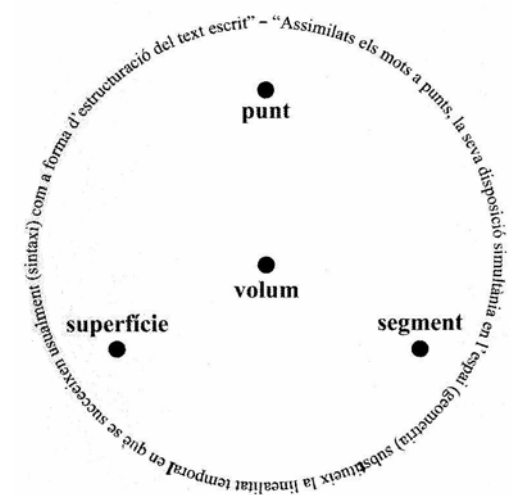
Aplaudiments.

I quan prenc dos diàmetres perpendiculars
i dos moviments harmònics simples
de dues rodes que rutllen a velocitats diferents
i els combino en un sol moviment per on cavalco,
em surten tot de figures de Lissajous
canviant amb la fase i la freqüència.

El públic ara m'adreça una ovació,
a mi, naufrag en la solitud.

Enric Casassas

Tetràedre regular

Ramon Dachs

La voz a ti debida [#19]

iSí, todo con exceso:
la luz, la vida y el mar!
Plural todo, plural,
luzes, vidas y mares.
A subir, a ascender
de docenas a cientos,
de cientos a millar,
en una jubilosa
repetición sin fin,
de tu amor, unidad.
Tablas, plumas y máquinas,
todo a multiplicar,
caricia por caricia,
abrazo por volcán.
Hay que cansar los números.
Que cuenten sin parar,
que se embriaguen contando,
y que no sepan ya
cual de ellos será el último:
¡qué vivir sin final!
Que un gran tropel de ceros
asalte nuestras dichas
esbeltas, al pasar,
y las lleve a su cima.
Que se rompan las cifras,
sin poder calcular
ni el tiempo ni los besos.
Y al otro lado ya
de cómputos, de sinos,
entregarnos a ciegas
- ¡exceso, qué penúltimo! -
a un gran fondo azaroso
que irresistiblemente está
cantándonos a gritos
fúlgido de futuro:
"Eso no es nada, aún.
Buscaos bien, hay más".

Pedro Salinas